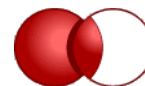

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 221632, www.saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 024/02, 012/01/05

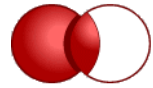
**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
NA DAN 31.12.2004. GODINE**

FEDERALNOG MINISTARSTVA FINANSIJA/FINANCIJA

Sarajevo, maj 2005. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA FBiH
SARAJEVO

Ložionička 3, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 221632, www.saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

MENADŽMENTU
FEDERALNOG MINISTARSTVA FINANSIJA/FINANCIJA
SARAJEVO

NEOVISNI IZVJEŠTAJ REVIZORA

1. Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja **Federalnog ministarstva finansija/financija**, iskazanu na stranicama od 1 do 12, na dan 31.12.2004. godine. Za ove izvještaje odgovoran je menadžment Federalnog ministarstva finansija/financija. Naša odgovornost se svodi na izražavanje mišljenja o tim finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili na osnovu ovlaštenja, a u skladu sa Zakonom o reviziji budžeta/proračuna FBiH i sa INTOSAI međunarodnim revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije tako da revizija pruža razumno uvjerenje o tome ima li u finansijskim izvještajima značajnih pogrešaka, kao i da li su finansijske transakcije izvršene u skladu sa zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanja, testiranje i prikupljanje dokaza koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvještajima. Revizija je također obuhvatila ocjenu primijenjenih računovodstvenih načela, vrednovanje sveukupne prezentacije finansijskih izvještaja, kao i ocjenu primjene propisa. Vjerujemo da je provedena revizija prikupila dovoljno dokaza kako bi se stvorile pouzdane osnove za izražavanje našeg mišljenja.
3. Nakon obavljene revizije finansijskih izvještaja na dan 31.12.2004. godine, skrećemo pažnju na sljedeće:
 - neuspostavljanje cjelovitog sistema internih kontrola u svim segmentima poslovanja, kao i neprovođenje donesenih pisanih akata, imalo je za posljedicu da se prilikom izvršenja budžeta u dijelu tekućih transfera, izdataka po osnovu vanjskog duga, kao i kontrole trošenja odobrenih sredstava za plaće i materijalne troškove nisu dosljedno primjenjivale odredbe zakonskih i podzakonskih akata,
 - nemogućnost potvrđivanja iznosa iskazanih obaveza po osnovu Izdataka za otplatu vanjskog duga i inozemnih kamata,
 - zbog konstatovanog stanja dospjelih, neevidentiranih i neizvršenih obaveza na kraju revidirane godine po osnovu povrata pogrešno ili više uplaćenih javnih prihoda, izvršnih sudskih presuda i odluka Doma za ljudska prava ne može se potvrditi ukupan iznos iskazanih izdataka po navedenom osnovu, kao i opravdanost neizvršavanja istih, iako je po istom osnovu bilo budžetom odobrenih raspoloživih sredstava,

- nepoduzimanje adekvatnih mjera po preporukama datim prethodnim revizijama, za utvrđivanje osnovanosti i opravdanost plasmana sredstava za implementaciju projekta za obračun plaća i kadrovskih evidencija od strane preduzeća «Ocean» d.o.o. Travnik, kao i za dosljednu primjenu Uredbe o prestanku važenja Uredbe o formiranju jedinice za privatizaciju banaka,
 - nedosljedne primjene Uredbe o postupku nabavke robe, uslugama i ustupanju radova, u dijelu ugovaranja usluga za tekuće održavanja, kompjuterskih usluga i usluga štampanja biljega, mjenica i poreznih markica.
4. Po našem mišljenju, finansijski izvještaji, osim za navedeno u prethodnoj tački, daju istinit i fer pregled o finansijskom stanju i rezultatima poslovanja, korisnika budžeta Federalnog ministarstva finansija za godinu koja završava sa 31.12.2004.

Zamjenik generalnog revizora

Generalni revizor

Branko Kolobarić, dipl.oec.

Mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

IZVJEŠTAJ
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
FEDERALNOG MINISTARSTVA FINANSIJA/FINANCIJA
za 2004. godinu

UVOD

Federalno ministarstvo finansija/financija (u daljem tekstu Ministarstvo) osnovano je u skladu sa Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave.

Navedenim Zakonom utvrđena je nadležnost Ministarstva koja se odnosi na: porezni sistem i poreznu politiku; praćenje ostvarivanja politike i mjera u oblasti deviznog sistema u skladu sa Ustavom BiH i Zakonom o Centralnoj banci, carina, uvoznih dažbina, kreditnog i bankarskog sistema; sistem finansijskog poslovanja; obračunski sistem; sistem osiguranja imovine i lica; sistem taksi; doprinosa i drugih dažbina i igara na sreću; sistem finansiranja javne potrošnje; izrada i izvršenje budžeta Federacije i godišnje obračune Budžeta Federacije, nadzor nad izvršenjem budžeta, budžetska inspekcija, trezorsko poslovanje; upravljanje novčanim tokovima; dnevno praćenje novčanih sredstava; obaveze i potraživanja i utvrđivanje dinamike praćenja i planiranja osiguranja nedostajućih sredstava; koncentracija finansijskih sredstava radi osiguranja finansijskog tržišta; javni dug i njegovo servisiranje i kontrola ostvarivanja budžeta Federacije.

U sastavu Ministarstva nalazi se: Porezna uprava FBiH, Carinska uprava FBiH (do prelaska na državnu nivo) i Finansijska policija FBiH.

Radom Ministarstva rukovodi ministar, koji ima ovlaštenja i odgovornosti utvrđene Ustavom, zakonom i drugim propisima i općim aktima. Ministar može ovlastiti pomoćnike ministra i druge službenike da potpisuju pojedine akte, o čemu donosi posebno rješenje.

Sredstva za rad Ministarstva obezbjeđuju se u federalnom budžetu.

Broj uposlenih u Ministarstvu, na dan 31.12.2004. godine je bio 126.

Sjedište Ministarstva je u Sarajevu, u ulici Mehmeda Spahe br. 5.

1 OSVRT NA NALAZE REVIZIJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA ZA 2003. GODINU

Revizijom finansijskih izvještaja za 2004. godinu i usklađenosti poslovanja sa zakonskim propisima, konstatovano je da je Ministarstvo, u drugoj polovini godine, u najvećem dijelu postupilo po preporukama datim u Izvještaju o obavljenoj reviziji za 2003. godinu, a koje se odnose na korištenje odobrenih sredstva budžetom za rad samog Ministarstva. Po preporukama, koje se odnose na potpunu uspostavu sistema internih kontrola; dosljednu primjenu Uredbe o postupku nabavke robe, vršenju usluga i ustupanju radova, kao i donošenje procedura za primopredaju i evidentiranje upravnih biljega, djelimično je postupljeno.

Međutim, Ministarstvo nije postupilo po datim preporukama u dijelu koji se odnosi na: knjigovodstveno evidentiranje deponovanih novčanih sredstava na podračunu Federacije - račun za servisiranje vanjskog duga u Centralnoj banci BiH, kao i evidentiranje izdataka na osnovu vanjskog duga u skladu sa načelom modificiranog nastanka poslovnog događaja; utvrđivanje osnovanosti i načina izvršenja izdataka za kompjuterske usluge; neprovođenje zakonskih procedura kod realizacije Uredbe o prestanku važenja Uredbe o formiranju Jedinice za privatizaciju banaka.

2 CILJ REVIZIJE

Cilj revizije finansijskih izvještaja je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pripremljeni, u svakom značajnom pogledu, u skladu sa svom zakonskom važećom regulativom. Revizija je planirana i izvršena sa ciljem pribavljanja realne osnove da li finansijski izvještaji odražavaju tačan i istinit prikaz poslovanja tokom godine i stanja na kraju godine. Revizijom će se utvrditi: da li su preduzete sve mjere za osiguranje, ubiranje i čuvanje javnih prihoda i da li se Ministarstvo pridržavalo zakona i instrukcija koje se odnose na njega; da li su isplate javnih rashoda ili korištenje javnih prihoda vršene po odgovarajućim ovlaštenjima i za svrhe za koje je dato ovlaštenje.

Cilj revizije je postizanje transparentnosti u radu Ministarstva, kao i javna odgovornost menadžmenta za zakonitost rada, uspješno i efikasno obavljanje odnosno sprovođenje postavljenih ciljeva.

Revizija, također, uključuje davanje preporuka za dalji rad, sa posebnim naglaskom na što efikasniju i ekonomičniju zaštitu imovine i trošenje sredstava, kao i stvaranje podloge za uvođenje, primjenu i što efikasniji rad interne kontrole.

3 NALAZI I PREPORUKE

a) Menadžment i sistem internih kontrola

Od strane menadžmenta, sistem internih kontrola u Ministarstvu uspostavljen je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva finansija (u daljem tekstu Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji), kao i internim pravilnicima i instrukcijama koje su u najvećem dijelu donesene pred kraj revidirane godine.

Uvidom u Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji, kojim su utvrđene organizacijske jedinice i njihov djelokrug, sistematizacija radnih mjesta, način rukovođenja, ovlaštenja i odgovornosti u vršenju poslova i radnih zadataka, konstatovano je da određeni poslovi i zadaci nisu jasno definisani, tj. nije konkretno utvrđena nadležnost između određenih sektora. Ovo se posebno odnosi na utvrđivanje nadležnosti Sektora za budžet i Sektora za trezor po osnovu poslova analize i izvještavanja o izvršenju budžeta, i izvještavanja o istom nadležnih organa i institucija, u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima. Navedeno je imalo za posljedicu da prezentirani Konačan Izvještaj o izvršenju budžeta/proračuna FBiH za 2004. godinu, koji je dostavljen Vladi FBiH, nije sačinjen u skladu sa Zakonom o budžetima/proračunima u FBiH, kao i podzakonskim aktima, odnosno da uz isti nije data adekvatna analiza izvršenja budžeta za fiskalnu godinu, kao i odgovarajuća struktura prihoda, izdataka i obaveza. Također, uvidom u primjenu navedenog pravilnika, odnosno neposredno izvršavanje poslova i zadataka u Sektoru za trezor i Sektoru za budžet, konstatovano je da između istih nije uspostavljena adekvatna saradnja, vezano za planiranje novčanih tokova, određivanje iznosa mogućih plaćanja u skladu sa raspoloživim sredstvima, odnosno odobravanje prijedloga finansijskih planova (tromjesečnih i mjesečnih) budžetskih korisnika u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH.

Nedovoljna definisanost nadležnosti, ogleda se i kroz primjenu Uputstva o zatvaranju pojedinačnih računa i otvaranju podračuna za kredite i grantove federalnim budžetskim korisnicima, donesenim od strane Ministarstva, kojim je propisano da budžetski korisnici koji imaju otvorene posebne račune kao podračune sačinjavaju periodična i godišnja izvještaji i u dva primjerka dostavljaju Ministarstvu za potrebe Sektora za budžet i Sektora za trezor. Iako je samo manji dio korisnika dostavio navedene izvještaji (koja su samo odloženi u Sektoru za trezor), a imajući u vidu da su računi otvoreni na Federalno ministarstvo finansija/financija, od strane istog, odnosno navedenih sektora, nije prezentirana dokumentacija kojom bi se potvrdilo da su preduzete mjere za dostavu propisanih izvještaja, a u cilju uvida u način raspolaganja sredstvima, kao i izvještavanje nadležnih organa i institucija o istom.

U toku revizije dat je na uvid prijedlog novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva finansija/financija, koji se trebao u skladu sa zakonskim propisima donijeti u toku revidirane godine, a kojim bi se trebali otkloniti konstatovani propusti. Međutim, uzimajući u obzir značaj navedenih sektora u postupku donošenja i izvršenja budžeta, samo donošenje pravilnika i njegova dosljedna primjena ne osigurava efikasnost u rada navedenih sektora, ukoliko se ne uspostavi adekvatna koordinacija u radu istih.

Uvidom u dokumentaciju, prezentiranu od strane Grupe za internu reviziju i kontrolu, koja pored ostalog pregleda sisteme kontrole računovodstvenih dokumenata korisnika budžeta, kao i sisteme kontrole nad transakcijama zaduživanja i duga, konstatovano je da je ista znatno povećala svoje aktivnosti u pogledu samog planiranja, kao i broja izvršenih revizija-kontrola u odnosu na prethodni period. Treba napomenuti da je u skladu sa preporukom datoj prethodnom revizijom, polovinom godine u navedenoj grupi izvršeno popunjavanje sistematizovanog broja izvršioca (bio jedan sada tri izvršioca).

U cilju poboljšanja sistema internih kontrola, kao i kontrole trošenja budžetskih sredstava, tokom revidirane godine Ministarstvo je donijelo interne akte kojima se reguliše sljedeće: ograničenje troškova mobilne i fiksne telefonije, reprezentacija i pokloni, uslovi i način korištenja službenih automobila, kontrola utroška goriva za prijevoz službenim automobilima i plan stručnog obrazovanja i usavršavanja službenika u Ministarstvu. Uvidom u primjenu ovih akata u revidiranoj godini, utvrđena je djelimična primjena istih, a jedan od razloga je što su određeni akti doneseni krajem godine.

Potrebno je da se, u skladu sa zakonskim propisima, donese Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva finansija/financija, da se osigura njegova dosljedna primjena, a posebno u dijelu ovlaštenja i odgovornosti u vršenju poslova i radnih zadataka.

Da se radi efikasnog poslovanja, pravovremenog i pouzdanog finansijskog izvještavanja i usklađenosti sa postojećim zakonima i propisima, u potpunosti uspostavi sistem internih kontrola. Prilikom uspostave sistema internih kontrola pridržavati se Smjernica za uspostavu i jačanje interne kontrole kod budžetskih korisnika, donesenih od strane samog Ministarstva.

Da Grupa za internu reviziju i kontrolu svoje aktivnosti obavlja na osnovu utvrđenog programa i plana rada (godišnjeg i mjesečnog), sa tačno utvrđenim prioritetnim zadacima, kako u Ministarstvu tako i kod drugih budžetskih korisnika, a u skladu sa Zakonom o Trezoru u FBiH i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji.

b) Obavljanje poslova iz nadležnosti Ministarstva

Ministarstvo, u skladu sa Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, Zakonom o budžetima/proračunima u FBiH i Zakonom o Trezoru u FBiH, obavlja poslove izrade i izvršenja Budžeta Federacije i godišnjeg obračuna Budžeta Federacije, nadzor nad izvršenjem budžeta, budžetsku inspekciju, trezorsko poslovanje i upravljanje novčanim tokovima. Na osnovu prezentirane dokumentacije i razgovora sa ovlaštenim licama, a uzimajući u obzir značajnost navedenih poslova, konstatovano je da se istim nije kontinuirano u toku godine poklanjala dužna pažnja i to u segmentu planiranja, izvršenja i nadzora nad izvršenjem.

U skladu sa Zakonom o budžetima/proračunima u FBiH, Budžet FBiH za 2005.godinu donesen je 31.12.2004. godine, međutim uvidom u prezentiranu dokumentaciju, konstatovano je da Ministarstvo nije prilikom izrade i donošenja u cijelosti poštovalo propisane procedure i rokove. Pored nepoštivanja rokova (u toku same izrade), nisu donesena sva zakonom predviđenih akata (Konačan izvještaj o privrednoj fiskalnoj politici, smjernice i ciljevi fiskalne politike i procjene glavnih vrsta prihoda i izdataka za slijedeću fiskalnu godinu), a posebno treba istaći da nije prethodno izvršeno usaglašavanje predloženog Budžeta Federacije za 2005. godinu sa prijedlozima zahtjeva budžetskih korisnika, što je zakonska obaveza i što može imati uticaja na izvršenje istog.

Uvidom u predloženi Nacrt Budžeta za 2005. godinu utvrđeno je da isti nije izrađen u skladu sa zakonskim propisima i relevantnom pratećom dokumentacijom. Obaveze po osnovu vanjskog duga (otplata i kamata) u iznosu od 158.390.247,00 KM nisu planirane u budžetu, kao ni prihodi iz kojih će se servisirati vanjski dug. Prema obrazloženju odgovorne osobe navedeno nije planirano iz razloga što se od 01.01.2005. godine vanjski dug servisira sa nivoa države, ali nije obrazloženo na koji će se način servisirati vanjski dug, u iznosu od 2.309.640,00 KM, koji se odnosi na direktno zaduživanje FBiH i koji treba da se servisira iz budžeta Federacije. Međutim, vezano za navedeno, napominjemo da se otplata vanjskog duga servisira iz prihoda FBiH, koji se uplaćuju na jedinstveni račun, a čiju raspodjelu vrši Uprava za indirektno oporezivanje BiH po utvrđenom pravilima i da su se isti trebali iskazati u Budžetu FBiH za 2005.godinu.

Na poziciji Izdataka za nabavku stalnih sredstava iskazani su svi kapitalni izdaci, kako izdaci za nabavku stalnih sredstava korisnika budžeta FBiH, tako i kapitalni grantovi tj. nepovratna davanja u svrhu nabavke

kapitalne imovine ili ulaganja u imovinu drugih nivoa, a koji su se u skladu sa propisima trebali planirati na posebnoj poziciji. Ovdje ističemo i pitanje načina planiranja sredstva po osnovu Učešća Vlade u projektima rekonstrukcije koje finansira međunarodna zajednica, bez prethodno utvrđene namjene istih. Ovakav način iskazivanja kapitalnih grantova, daje pogrešnu strukturu planiranih rashoda i izdataka, a također može imati uticaja na praćenje izvršenja istih.

Ukazujemo, a što je konstatovano i prethodne godine, i na sljedeće:

- sredstava za nove budžetske korisnike planirana su putem transfera preko Vlade FBiH, a ne kao sredstva za posebnog budžetskog korisnika (Komisija za koncesije),
- sredstva od privatizacije preduzeća, koja se nalaze na ESKROW računu Vlade FBiH, planiraju se kao izvori finansiranja za pokriće deficita, iako isti predstavljaju prihode FBiH od privatizacije preduzeća.

Iako je Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za 2004. godinu izvršeno uravnoteženje prihoda i primitaka sa rashodima i izdacima, poslije isteka fiskalne godine (24.01.2005. godine), može se konstatovati na osnovu uvida u dokumentaciju (Zaključka Vlade V br. 88/2004 od 19.02.2004. godine, Odluke Vlade V br. 316/04 od 02.07.2004. godine i Instrukcije Federalnog ministarstva finansija od 21.10.2004.godine) da se nisu pravovremeno preduzele adekvatne mjere, u cilju uravnoteženja budžeta na način propisan zakonom. Donošenje rebalansa budžeta poslije isteka fiskalne godine, kao i usklađivanje rashoda sa ostvarenim prihodima putem odluka, zaključaka i instrukcija, imalo je za posljedicu da pojedini korisnici budžeta nisu realizovali odobrena sredstva budžetom tj. rebalansom. Također, kao posljedica navedenog je i to da je jedan broj korisnika, na kraju godine tj. prije donošenja rebalansa, iskazao rashode u iznosu većem od iznosa odobrenog rebalansom, a Ministarstva je za iznos iskazanog prekoračenja, suprotno zakonskim propisima, povećalo korisniku iznos sredstava odobren rebalansom.

Uvidom u izvršene preraspodjele za nedovoljno predviđene izdatke budžetskih korisnika, koji su se podmirivali iz vlastitih ušteda ili ušteda drugih korisnika, a na prijedlog Ministarstva, nije se mogla potvrditi opravdanost svih preraspodjela iz razloga što nije prezentirana relevantna dokumentacija na osnovu koje bi se moglo potvrditi da se u konkretnom slučaju radi o uštedi odnosno opravdanosti izdataka koji se podmiruje iz istih. Posebno ističemo preraspodjele izvršene za Federalno ministarstvo odbrane i Vojsku Federacije.

Potrebno je da se izrada, donošenje i uravnoteženje budžeta vrši u skladu sa odredbama Zakona o budžetima/proračunima u FBiH.

Da se nedovoljno planirani izdaci budžetskih korisnika podmiruju u skladu sa Zakonom o budžetima/proračunima u FBiH, Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH i Budžetom FBiH.

U skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima Ministarstvo (Sektor trezor) je odgovorno za izvršenje Budžeta Federacije (plaćanja) po utvrđenim prioritetima (grupama plaćanja). Iz razloga što je prezentiran samo dio dokumentacije, nije se moglo potvrditi da se plaćanje vršilo u skladu sa propisima. Prema izjavi odgovorne osobe, dio dokumentacije (izvještaji o prispjelim obavezama na određeni dan na osnovu kojih su odobravana plaćanja) nije arhiviran (sačuvan), što je konstatovano i prethodnom revizijom. Također, nije prezentiran pregled ukupnih obaveza Budžeta FBiH na dan 31.12.2004. godine po prioritetima plaćanja (grupama plaćanja), odnosno stanje obaveza koje su u skladu sa Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH utvrđene kao unutrašnji dug FBiH. Uvidom u prezentirane planove prihoda i rashoda, kao i dokumentaciju na osnovu koje su isti sačinjavani, nije se moglo potvrditi da su isti sačinjavani u skladu sa propisanim procedurama u saradnji sa Sektorom za budžet (priprema i ažuriranje prognoza o novčanim tokovima), odnosno da se prilikom izrade samih planova uzimao u obzir iznos obaveza koji su dospjele za plaćanje, iznos obaveza nastalih u prethodnom periodu, a koje dospjevaju za plaćanje u planiranom periodu. Pored navedenog smatramo potrebnim naglasiti, da se nismo uvjerali, da se poklanja dovoljno pažnje obavezama koje su u skladu sa zakonskim propisima utvrđene kao unutrašnji dug, odnosno da postoji mogućnost njihovog izmirenja mimo načina propisanog zakonom.

Potrebno je da se izvršenje budžeta vrši na osnovu tromjesečnih i mjesečnih planova za izvršenje budžeta, u skladu sa raspoloživim sredstvima i prioritetima utvrđenim Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH, Zakonom o Trezoru u FBiH, kao i aktima donesenim od strane Ministarstva.

Da Ministarstvo u skladu sa svojim ovlaštenjima i nadležnostima, poduzme aktivnosti u cilju dosljedne primjene Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH.

U skladu sa svojim ovlaštenjima, a u cilju obezbjeđenja nadzora nad upotrebom budžetskih sredstava od strane korisnika, Ministarstvo je krajem godine, odnosno 13.12.2004. godine donijelo Instrukciju za razvoj i održavanje sistema interne kontrole, kojom se svim budžetskim korisnicima nalaže obaveza procjene trenutnog stanja kontrole, identifikacija ključnih rizika i u tom smislu izrada seta internih akata kojima će korisnici regulisati postupke i procedure interne kontrole, sa posebnim naglaskom na sadržaj Pravilnika o internim kontrolnim postupcima.

S ciljem daljeg jačanja sistema upravne i računovodstvene kontrole Ministarstvo je marta 2005. godine donijelo i Smjernice za uspostavu i jačanje interne kontrole kod budžetskih korisnika, kojih su se dužni pridržavati budžetski korisnici na svim nivoima vlasti u FBiH. Propisane akte, naprijed navedenim smjernicama, korisnici su dužni uskladiti sa zakonskim i drugim pozitivnim propisima do 30.06.2005. godine.

Također, treba napomenuti da je Grupa za internu reviziju i kontrolu Sektora za trezor u drugoj polovini godine značajnije pojačala aktivnosti vezane za kontrolu potrošnje budžetskih sredstava, kako unutar Ministarstva, tako i kod drugih budžetskih korisnika, u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva.

Da se u skladu sa datim ovlaštenjima i nadležnostima pravovremeno poduzmu aktivnosti, u cilju dosljedne primjene odnosno postupanja po Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole, od strane budžetskih korisnika.

U toku revidirane godine, Ministarstvo je u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima podnosilo izvještaje o izvršenju Budžeta FBiH za 2004. godinu, Vladi FBiH. Uvidom u navedene izvještaje konstatovano je da isti ne sadrže adekvatne analize izvršenja budžeta, odnosno obrazloženja i prijedloge, propisane zakonskim i podzakonskim aktima. Dostavljeni izvještaji su sačinjavani najčešće na osnovu iskazanog stanja izvršenja budžeta od strane korisnika budžeta u Glavnoj knjizi Trezora, na određeni dan (bez prethodne provjere da li su od strane korisnika budžeta evidentirane sve poslovne promjene i finansijske transakcije).

Značajno je napomenuti, da korisnici budžeta koji su imali prekoračenje rashoda na kraju fiskalne godine, u odnosu na sredstva odobrena Budžetom u njegovom posebnom dijelu, iste nisu mogle evidentirati u Glavnu knjigu, a time i iskazati u finansijskim izvještajima ostvareno prekoračenje. Navedeno prekoračenje nije moglo biti evidentirano, u skladu sa zakonskim propisima, iz razloga što od strane Ministarstva nije data takva mogućnost (dozvoljeno evidentiranje izdataka samo do iznosa raspoloživih sredstava). Navedene više ostvarene izdatke korisnici su iskazivali na drugim pozicijama, na kojima su imali slobodnih sredstva, a dio korisnika je prenio iste na teret Budžeta 2005. godine. Zbog navedenog, iskazani podaci u Konačnom izvještaju o izvršenju budžeta/proračuna FBiH za 2004. godinu, ne predstavljaju realan i tačan prikaz ostvarenih rashoda za 2004. godinu, odnosno finansijskog rezultata.

Potrebno je da se izvještaji o izvršenju budžeta sastavljaju i dostavljaju nadležnim organima i institucijama, u skladu sa Zakonom o budžetima/proračunima u FBiH, Zakonom o Trezoru u FBiH, Zakonom o izvršavanju budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu Budžeta u FBiH.

c) Izvršenje budžeta za 2004. godinu

Budžetom FBiH za 2004. godinu planirana su sredstva za rad Ministarstva u iznosu od 328.170.470,00 KM, a po isteku fiskalne godine rebalansom budžeta iznos navedenih sredstava je umanjen na 320.940.836,00 KM.

U finansijskim izvještajima, rashodi i izdaci iskazani su u iznosu od 294.903.007,00 KM, što je u odnosu na sredstva odobrena rebalansom budžeta manje za 8,34% (ovdje su uzeta u obzir sredstava tekuće rezerve). Strukturu ostvarenih izdataka čine: izdaci za tekuće rashode Ministarstva (izdaci za bruto plaće i naknade, izdaci za nabavku materijala i usluga i izdaci za nabavku stalnih sredstava) u iznosu od 4.445.080,00 KM (ili 1,51% ukupnih izdataka), izdaci za tekuće grantove 150.151.901,00 KM (ili 50,91%), izdaci za kamate 50.424.425,00 KM (ili 17,10%) i otplata vanjskog duga 89.881.601,00 KM (ili 30,48%).

Bruto plaće i naknade troškova uposlenih iskazane su u iznosu od 2.006.332,00 KM (bruto plaće 1.483.363 KM, naknade zaposlenih 522.969 KM) i u odnosu na odobrena sredstva rebalansom budžeta ostvarena su 97,35%. Značajno je napomenuti, kod navedenih izdataka, da su prethodnom revizijom konstatovani propusti, a vezano za dosljednu primjenu Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika tijela uprave FBiH u dijelu isplate naknada za prekovremeni rad i prijema radnika na određeno vrijeme, otklonjeni u drugom dijelu revidirane godine. Također, vezano za isplate naknada za bolovanje preko 42 dana odnosno naknada za porodiljsko odsustvo, konstatovano je da se nisu dosljedno provodili zakonski propisi prilikom refundacije od nadležnih Zavoda zdravstvenog osiguranja, odnosno isplate.

Potrebno je da se naknade bolovanja preko 42 dana kao i naknade plaća za vrijeme plaćenog odsustva (porodiljsko) obračunavaju, isplaćuju i vrši njihova refundacija u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju.

Izdaci za materijal i usluge iskazani su u iznosu od 2.206.458,00 KM, što u donosu na plan predstavlja ostvarenje 76,91%. Najveće odstupanje u odnosu na odobrena sredstva iskazano je kod izdataka koji u strukturi ovih troškova čine najveće stavke, a to su ugovorne usluge iskazane u iznosu od 1.379.327,00 KM (ostvarenje 78,73%) i izdaci za osiguranje, bankarske usluge i platni promet 227.896,00 KM (ostvarenje 55,38%). Uzimajući u obzir da su svi ostvareni izdaci evidentirani, kao i odstupanje u iznosu od 662.468,00 KM (23,09%), postavlja se pitanje realnog planiranja ovih izdataka.

Uvidom u dokumentaciju koja se odnosi na **izdatke za putne troškove** (iskazane u iznosu od 80.897,00 KM), **reprezentaciju** (110.515,93 KM, skupa sa ugostiteljskim uslugama Službe za zajedničke poslove organa i tijela FBiH) i **telefonske i poštanske usluge** (190.365,38 KM), može se konstatovati da su u toku godine odnosno krajem godine donesene pisane procedure za dio navedenih izdataka, da se iste nisu dosljedno provodile, kao ni podzakonski akti Vlade FBiH. Ovdje navodimo, što je konstatovano i prethodne godine, da se prilikom pravdanja naloga za službeno putovanje u inostranstvo, u najvećem broju slučajeva, ne sačinjava izvještaj sa službenog putovanja, odnosno iz prezentiranih putnih naloga se ne može utvrditi razlog i opravdanost putovanja.

Da se pravdanje izdataka za putne troškove, reprezentaciju i troškove telefona vrši u skladu sa podzakonskim aktima Vlade FBiH, odnosno da se dosljedno primjenjuju donesene pisane procedure.

Izdaci za gorivo iskazani su u iznosu od 32.358,82 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 13,94%. Krajem godine doneseni su pisani akti o uvjetima i načinu korištenja službenih automobila i kontroli utroška goriva, ali isti nisu dosljedno primijenjeni. Ministarstvo je dalo na korištenje vozila, dvojici djelatnika Ministarstva za službene potrebe, kao i djelatniku drugog budžetskog korisnika (Vlade FBiH). Računi troškovi goriva, održavanja vozila, osiguranja i registracije, za vozilo dano djelatniku Vlade FBiH, pravdaju se u Ministarstvu. U toku revizije nisu prezentirani putni nalozi za vozila, kao ni druga relevantna dokumentacija, na osnovu koje bi se moglo potvrditi da Ministarstvo vrši kontrolu korištenja i utroška goriva na osnovu evidencije o korištenju vozila, odnosno namjensko korištenje vozila (da se ista koriste u skladu sa sa danim ovlaštenjem). Posebno ističemo nemogućnost potvrđivanja opravdanosti davanja na korištenje vozila uposleniku Vlade FBiH (a ne Vladi FBiH ukoliko postoji potreba za istim), evidentiranje svih troškova vozila na teret Ministarstva, kao i da se ne vrši kontrola utroška goriva i načina korištenja vozila. Utrošak goriva evidentira se na osnovu ispostavljenih faktura od «Energopetrol» djl Sarajevo (na osnovu pregleda o preuzetom gorivu po vozilima) i pojedinačnih blok računa o utrošku goriva, koji se isplaćuju iz blagajne.

Da se osigura dosljedna primjena odredaba Pravilnika o uslovima i načinu korištenja službenih automobila i Uputstva o kontroli i utrošku goriva za prijevoz službenim automobilima.

Kompjuterske usluge iskazane su u iznosu od 148.671,44 KM, a najveći dio izdataka se odnosi na usluge izvršene od strane preduzeća «ORACLE BH» d.o.o Sarajevo u iznosu od 79.752,02 KM, «Ocean» d.o.o. Travnik 36.469,39 KM, «DI-AM Company» Mostar 12.320,00 KM.

Uvidom u dokumentaciju vezano za obavljanje usluga od strane preduzeća «Ocean» konstatovano je da je navedeno preduzeće angažovano za usluge podrške operativnom radu i održavanju sistema platnih lista, u skladu sa Ugovorom broj 185/02 od 01.02.2002. godine, zaključenim na neodređeno vrijeme. Iako su troškovi navedenih usluga znatno manji u odnosu na prethodnu godinu, ne može se u cijelosti potvrditi opravdanost istih iz razloga što nije prezentirana dokumentacija kojom bi se potvrdilo da se kontinuirano

vršio nadzor nad izvršenjem usluga (u svim slučajevima dnevnicu planiranog izvršenja nisu potpisivani od strane odgovornih lica; rekapitulacije izvršenih usluga potpisivane su i mnogo kasnije od datuma izvršenja usluga i to u pojedinim slučajevima bez prethodno potpisanih dnevnika; dio usluga koje se odnose na 2004. godinu potpisan i fakturisan u 2005. godini). Kontinuirani nadzor, nad obavljanjem navedenih usluga, je potreban iz razloga praćenja vrste usluge koja se obavlja, vremena provedenog na obavljanju usluge, kao i potrebnoj stručnosti lica koje obavlja istu (ugovoren angažman analitičara 95 KM/NS; specijaliste 60 KM/NS; administratora 38 KM/NS uvećano za porez na usluge 10%). Prema izjavi odgovorne osobe, u toku su razgovori sa navedenim preduzećem, vezano za potpisivanje protokola o načinu angažmana i praćenja izvršenja usluga. Uzimajući u obzir naprijed navedeno, konstatovano u Izvještajima revizija za prethodne godine (iznos ukupno fakturisanih usluga, da nije prezentirana odluka o potrebi nabavke navedenog softvera i dokumentacija o odabiru najpovoljnijeg ponuđača), kao i da se nije postupilo po preporukama datim u prethodnim revizijama, ponovo ukazujemo na potrebu uvida u cjelokupnu dokumentaciju vezano za implementaciju navedenog projekta.

Potrebno je da se preduzmu mjere kojima će se utvrditi osnovanost i način izvršenja izdataka za implementaciju projekta za obračun plaća i kadrovske evidencije, posebno imajući u vidu da su ugovori o implementaciji, podršci i održavanju softvera zaključeni na neodređeno vrijeme.

Usluge distribucije upravnih biljega i mjenica, koje vrše Agencija za pružanje finansijskih, informatičkih i posredničkih usluga d.d. Sarajevo (u daljem tekstu AFIP) i Agencija za pružanje finansijskih, informatičkih i posredničkih usluga d.d. Mostar (u daljem tekstu FIP) u finansijskim izvještajima iskazani su u iznosu od 975.295,20 KM. Usluge štampanja upravnih biljega i mjenica, iskazanih u iznosu od 67.525,17 KM, vrši «Grafotisak» d.d. Grude, na osnovu ugovora o štampanju federalnih upravnih biljega zaključenog 2003. godine i ugovora o izradi i štampanju obrazaca mjenica zaključenog 2001. godine. Na osnovu uvida u prezentiranu dokumentaciju konstatovano je slijedeće:

- od strane Ministarstva nije donesen podzakonski akt kojim se regulišu principi poslovanja sa federalnim upravnim biljezima i mjenicama, kao i nadzor nad istim,
- primopredaja štampanih upravnih biljega i mjenica ne vrši se u skladu sa članku 4. Ugovora zaključenim sa poduzećem «Grafotisak» d.d. Grude, kojim je propisano da iste preuzima Ministarstvo. Ovo se posebno odnosi na preuzimanje upravnih biljega i mjenica, od strane FIP-a, koja iste preuzima direktno od «Grafotisak» d.d. Grude, bez učešća Ministarstva,
- nisu donesene procedure o načinu evidencije upravnih biljega i mjenica, a isti su iskazani u vanbilansnoj evidenciji u iznosu od 6.958.828,00 KM. Navedeni iznos je usaglašen sa popisom izvršenim od strane navedenih agencija na dan 31.12.2004. godine,
- iskazano stanje biljega i mjenica, odnosi se na FIP-u u iznosu od 4.056.406,00 KM i AFIP-u 2.902.422,00 KM. Opravdanost navedenih zaliha, kao i stanje istih ne može se potvrditi iz razloga što u toku revidirane godine nije vršen nadzor i kontrola prometa upravnih biljega i mjenica, kao ni sagledavanje potreba za istim od strane Ministarstva. Navedeno potkrijepljujemo činjenicom da od strane Ministarstva nije prezentirana dokumentacija, kojom bi se potvrdilo da je vršena provjera opravdanosti trebovanja upućenih od strane agencija. Kao primjer iz dostavljenog Pregleda biljega i mjenica za 2004. godinu navodimo da je u toku 2004. godine, od strane FIP-a trebovano biljega vrijednosti 4.320.000,00 KM, a da je prodano 3.600.795,00 KM (zaliha u odnosu na prethodnu godinu veća za 21,80%).

Potrebno je da se podzakonskim aktima reguliše način poslovanja upravnim biljezima i mjenicama. Također je potrebno da se prijem istih od štamparije, kao i predaja agencijama vrši od strane ovlaštene osobe Ministarstva, po propisanoj proceduri, odnosno odredbama zaključenih ugovora.

Tekući transferi za Upravu za indirektno oporezivanje (u daljem tekstu Uprava) iskazan u iznosu od 10.991.150,00 KM i **Tekući transferi za Obavještajno-sigurnosnu agenciju BiH** (u daljem tekstu OSA) 8.849.008,00 KM, utvrđeni su Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za 2004. godinu, a njihova realizacija u toku fiskalne godine je vršena na osnovu protokola potpisanih u skladu sa Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH za 2004. godinu.

Protokol o načinu izvršenja budžeta **Uprave za indirektno oporezivanje** u fiskalnoj 2004. godini, potpisan je dana 30.07.2004. godine, a istim je propisano da se budžet Uprave za period VII-XII 2004. godine realizuje preko Ministarstva finansija i trezora BiH, realokacijom sredstava za te namjene iz budžeta entiteta i Brčko Distrikta BiH i da se prijenos funkcije upravljanja budžetom Uprave u cijelosti prenese na direktora

Uprave. Iako se ukupan iznos sredstava, odnosno obaveza Federacije za finansiranje Uprave, trebao utvrditi na osnovu knjigovodstvene dokumentacije i izvršenja budžeta po polugodišnjem obračunu, nije prezentirana dokumentacija da je navedeno i realizovano, kao i da su od strane Carinske uprave, u skladu sa zakonskim propisima, na dan statusne promjene (prijenos poslova iz njene nadležnosti na državni nivo), sačinjeni finansijski izvještaji i popis imovine, obaveza i potraživanja, kako u bilansnim tako i u vanbilansnim evidencijama. Prezentirani su samo finansijski izvještaji Carinske uprave za period 01.01.-31.12.2004. godine, potpisani od strane Direktora Uprave, koji nije bio uposlenik Carinske uprave. Također, zbog značajnosti, napominjemo da spiskovi neriješenih predmeta Grupe za drugostepeni carinsko-upravni postupak, dostavljeni Upravi od strane Ministarstva, nisu potpisani od strane istih, čime bi se i potvrdilo da su navedeni predmeti i uredno preuzeti. Uzimajući u obzir naprijed navedeno, da se nisu u cijelosti realizovale odredbe člana 32. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH (po pitanju imovine i aktive), kao i da nije, prema izjavi odgovorne osobe, jasno definisano koja prava (potraživanja) odnosno obaveze se prenose sa Carinske uprave na Upravu, a koja ostaju entitetima, smatramo da isto može imati značajno negativan uticaj na Budžet FBiH u narednom periodu.

Protokol o načinu finansiranja **Obavještajno-sigurnosne agencije BiH** potpisan je dana 06.07.2004. godine. Navedenim protokolom propisano je da će se budžet OSA-e za period VI-XII 2004. godine izvršavati preko budžeta institucija BiH, realokacijom neiskorištenog dijela sredstava od usvojenih budžeta entitetskih obavještajno-sigurnosnih službi, a prema dinamičkom planu koji je sastavni dio protokola. Navedenim planom utvrđena je obaveza Federacije u iznosu 8.655.708,18 KM. Od strane OSA FBiH, u skladu sa zakonskim propisima, na dan statusne promjene (prijenos poslova iz njene nadležnosti na državni nivo), sačinjeni su finansijski izvještaji, ali nije izvršeno usklađivanje stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom (inventurom). Uzimajući u obzir da nije izvršen popis obaveza, kao i da su u skladu sa članom 102. Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH, dugovi i zaduženja i ostale obaveze obavještajne službe ostale u nadležnosti Federacije (kratkoročne obaveza u finansijskim izvještajima iskazane u iznosu od 7.783.028,83 KM) smatramo da isto može bitno uticati na Budžet FBiH.

Na osnovu uvida u Glavnu knjigu Trezora na kraju revidirane godine (kao i u toku revizije u 2005. godini), konstatovano je da se na pozicijama potrošačkih jedinica čije su nadležnosti prešle na državni nivo (Carinska uprava FBiH i OSA FBiH) i dalje iskazuje stanje imovine, obaveza i potraživanja. Imajući u vidu da su navedeni korisnici Budžeta FBiH, prestali sa radom, nije prezentirana dokumentacija, odnosno nije se moglo potvrditi da je od strane nadležnih tijela Federacije utvrđen pravni sljednik navedenih institucija, koji bi trebao dalje raspolagati i upravljati imovinom, pravima i obavezama do rješenja statusa imovine, odnosno izmirenja obaveza. Navedeno također znači da se nisu dosljedno primijenile odredbe zakonskih propisa vezano za formiranje Uprave i OSA-e.

Potrebno je da se dosljedno provedu odredbe Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH, kao i da se jasno definišu prava (potraživanja) i obaveze koje se prenose sa Carinske uprave FBiH na Upravu za indirektno oporezivanje, odnosno prava i obaveza koje ostaju Federaciji.

Da se dosljedno provedu odredbe Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH, kao i da se utvrde dugovi, zaduženja i ostale obaveze koje u skladu sa navedenim zakonom ostaju u nadležnosti Federacije.

Da se od strane nadležnih tijela Federacije odredi pravni sljednik navedenih institucija, koji bi trebao dalje raspolagati i upravljati imovinom, pravima i obavezama do rješenja statusa imovine, odnosno izmirenja obaveza.

Naknade za povrat pogrešno ili više uplaćenih javnih prihoda, iskazani su u iznosu od 2.072.090,00 KM i iste su realizovane u odnosu na sredstva planirane za ove namjene u iznosu manjem za 596.379,00 KM ili manje za 22;35%. U skladu sa članom 24. Zakona o Trezoru u FBiH, kao i datoj preporukom u prethodnom revizijskom izvještaju, Ministarstvo je donijelo Pravilnik o procedurama za povrat više i pogrešno uplaćenih javnih prihoda sa Jedinstvenog računa Trezora FBiH, koji je stupio na snagu 11.09.2004. godine. Međutim, uvidom u prezentiranu dokumentaciju, nije se moglo potvrditi, da su obaveze po ovom osnovu, koje su evidentirane u pomoćnim evidencijama i koje su se trebale izvršiti u revidiranoj godini, u cijelosti i izvršene. Od strane Ministarstva nisu donesene pisane procedure o načinu vođenja evidencije o primljenim izvršnim naslovima (rješenja, sudske presude...). Prezentirane pomoćne evidencije i način njihovog vođenja ne daju relevantne podatke na osnovu kojih bi se potvrdile ukupne obaveze po navedenom osnovu u revidiranoj

godini, njihovo realizovanje u propisanom roku i na propisan način, kao ni stanje dospjelih, a nerealizovanih obaveza na dan 31.12.2004. godine. Napominjemo da pregled neizmirenih obaveza po navedenom osnovu, na kraju fiskalne godine, nije sačinjen.

Da se donesu pisane procedure kojima bi se ustrojila adekvatna evidencija zahtjeva za povrat pogrešno ili više uplaćenih javnih prihoda, kao i sudskih presuda.

Naknade za izvršenje sudskih presuda iskazane su u iznosu od 1.307.939,00 KM, a planirane u iznosu 1.700.000,00 KM, što predstavlja izvršenje od 76,94%. Uvidom u pomoćnu evidenciju obaveza za navedene naknade utvrđeno je da ista ne daje adekvatnu informaciju o stanju obaveza na dan 31.12.2004. godine iz razloga što se predmeti ne vode hronološkim redom, ne vode se ažurno i što je u istoj iskazan i dio odluka Doma za ljudska prava. Imajući u vidu da se izvršenje sudskih rješenja vrši iz sredstava odobrenih Ministarstvu, kao i da je označeni dužnik nastale obaveze u konkretnom sporu drugi korisnik budžeta, na osnovu prezentirane dokumentacije i izjava odgovornih lica, nismo se uvjerali da postoji adekvatna komunikacija između istih, a posebno vezano za aktivnosti u pogledu regresiranja nastale štete zbog utvrđene odgovornosti.

Da se donesu procedure kojima bi se ustrojila adekvatna evidencija obaveza po osnovu sudskih presuda, a u cilju kontinuiranog praćenja stanja obaveza i pravovremenog izvršavanja istih.

Naknade po osnovu odluka Doma za ljudska prava iskazane su u iznosu od 10.000,00 KM, a planirane su u iznosu od 950.000,00 KM, što predstavlja izvršenje plana od 1,05%. Međutim, konstatovano je da je stanje navedenih obaveza u pomoćnim evidencijama, koje se vode u Sektoru za trezor, na dan 31.12..2004. godine iskazano u iznosu 622.800,00 KM. U navedenom iznosu nisu iskazani troškovi sudskog postupka od 12.927,10 KM i kamata od 10%, koje se obračunavaju od dana donošenja rješenja do dana isplate. Uvidom u dokumentaciju, utvrđeno je da su u navedenom iznosu iskazane obaveza iz revidirane i iz prethodnih godina. Od strane ovlaštenih lica nije dato adekvatno obrazloženje zbog čega obaveze nisu izvršene iako je bilo raspoloživih sredstava, a posebno uzimajući u obzir obavezu obračunavanja kamata.

Da se isplata naknada po osnovu odluka Doma za ljudska prava, planira i izvršava u skladu sa zakonskim propisima.

Kamate na domaće pozajmljivanje iskazane su u iznosu od 770.610,00 KM, a odnose se na izdatke po osnovu kamata po ugovorima o zaduživanju za kratkoročne kredite koje je zaključila Vlada FBiH u 2001. godini sa Universal bankom d.d. Sarajevo u iznosu od 4.500.000,00 KM i UPI bankom d.d. Sarajevo 4.500.000,00 KM, a koji su se trebali vratiti iz donacije koja je uplaćena u 2002. godini od strane Republike Turske za troškove isporučenog gasa za 1996. godinu. Za navedene kredite nije prezentirana adekvatna dokumentacija kojom bi se potvrdilo da je provedena zakonska procedura vezano za zaduživanje po navedenom osnovu, a što je konstatovano i u prethodnim revizijama. U revidiranom periodu, iskazani su i troškovi finansiranja upravljanja kreditom u iznosu od 22.500,00 KM.

Izdaci za otplatu vanjskog duga i izdaci za inozemne kamate iskazani su u iznosu od 139.535.416,00 KM, što je u odnosu na sredstva odobrena rebalansom budžeta za 2004. godinu manje za 6,29%. Navedeni izdaci se odnose na otplatu vanjskog duga u iznosu od 89.881.601 KM (ostvarenje 92,40%) i kamatu u iznosu 49.653.815 KM (ostvarenje 96,18%). Uvidom u Izvještaj o realizaciji plana otplate obaveza FBiH po vanjskom dugu za 2004. godinu (sačinjenog od strane Sektora za trezor – Grupe za vanjski dug) utvrđeno je da se iskazani izdaci po osnovu otplate vanjskog duga i inozemnih kamata u iznosu od 145.379.080 KM (otplata 94.877.098 KM, kamata 50.501.982 KM), razlikuju od podataka po navedenom osnovu iskazanih u Glavnoj knjizi Trezora i finansijskim izvještajima za 5.843.644,00 KM.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, konstatovano je da od strane Ministarstva nisu preduzete adekvatne mjere u cilju otklanjanja nedostataka navedenih u prethodnom revizijskom izvještaju, a što je imalo za posljedicu da se isti nedostaci konstatuju i u toku revidirane godine. Navedeno se odnosi na slijedeće:

- obaveze po kreditima koje dopijevaju u 2005. godini, za koje je izvršena prijenos sredstava sa Jedinstvenog računa Trezora na podračune u Centralnu banku BiH, u iznosu od 2.506.984 KM, evidentirane su kao izdaci u 2004. godini,

- sredstva na podračunima Federacije za servisiranje vanjskog duga u Centralnoj banci, na dan 31.12.2004. godine iznosila su 1.440.202,06 KM. Navedena novčana sredstva nisu knjigovodstveno evidentirana u Glavnoj knjizi Ministarstva, a samim tim ni u finansijskim izvještajima,
- sredstva krajnjih korisnika, iz kojih se u skladu sa zakonskim propisima trebao servisirati dio vanjskog duga, su od strane nadležnih tijela usmjeravana za plaćanje ostalih obaveza nastalih u fiskalnoj godini i u prethodnom periodu, koje nisu bile planirane Budžetom za 2004. godinu, a što nije u skladu sa Zakonom o budžetima/proračunima u FBiH, Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH za 2004. godinu i Zakonom o Trezoru (iz sredstava komisionih kredita kod IBF BiH). Također, nije prezentirana dokumentacija da su se, prema krajnjim korisnicima, koji nisu izmirivali dospelje obaveza po preuzetim kreditima, a sredstva su bila namijenjena za servisiranje vanjskog duga, preduzimale adekvatne mjere u cilju naplate istih (Željeznice FBiH i Fondacija ODRAZ). Obzirom da je Federacija BiH garant za sve preuzete kredite, to su obaveze po kreditima koje nisu plaćali krajnji korisnici izvršene iz Budžeta FBiH za 2004. godinu,
- kao i u prethodnoj godini, Investicijska banka FBiH d.o.o. Sarajevo (IBF BiH), nije sva prikupljena sredstva u 2004. godini od krajnjih korisnika po komisionim kreditima uplatila u Budžet, kako je utvrđeno ugovorima o komisionu, već je nastavila sa primjenom Zaključka Vlade FBiH, br. 21/03 od 27.01.2003. godine i iz navedenih sredstava izvršila naplatu svojih potraživanja u iznosu od 5.970.342,51 KM. Naplaćena potraživanja, prema izvještaju IBF BiH, se odnose na obaveze Federalnog ministarstva prometa i komunikacija za dugoročne i kratkoročne kredite prema preduzećima za održavanje putne mreže u iznosu od 3.613.276,35 KM, obavezu Vlade FBiH po kreditu za terminalno prilazni radar za kontrolu letenja Aerodrom Sarajevo u iznosu od 2.205.792,43 KM i sudske takse za tužbe po komisionim poslovima u iznosu od 151.273,73 KM. Napominjemo da navedene obaveze nisu iskazane u Glavnoj knjizi Trezora i da nisu bile planirane Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za 2004. godinu.

Uzimajući u obzir naprijed navedeno, kao i činjenicu da ukupan vanjski dug nije evidentiran u Glavnoj knjizi Trezora i isti nije uporediv sa podacima iskazanim u pomoćnim evidencijama, koje se vode u Ministarstvu, nije se mogla potvrditi visina obaveza po osnovu vanjskog duga iskazana u finansijskim izvještajima.

Potrebno da se izdaci po osnovu vanjskog duga (kamata i glavnica) evidentiraju u skladu sa načelom modificiranog nastanka poslovnog događaja (u periodu kada je obaveza i nastala,) a na osnovu relevantne dokumentacije ,

Da se deponovana sredstva, na podračunima Federacije-računi za servisiranje vanjskog duga u Centralnoj banci BiH, evidentiraju u Glavnoj knjizi Trezora,

Da se servisiranje vanjskog duga vrši u skladu sa članom 7. Zakona o vanjskom dugu FBiH, odnosno da Ministarstvo servisiranje vrši u skladu sa identifikiranim izvorima prihoda.

d) Postupanje po Uredbi o postupku nabavke robe, vršenju usluga i ustupanju radova

U toku revidirane godine, Ministarstvo je, u najvećem dijelu, dosljedno provodilo procedure propisane Uredbom o postupku nabavke roba, vršenju usluga i ustupanju radova. Međutim, nedosljedna primjena navedene uredbe je konstatovana, kao i prethodne godine, prilikom nabavke materijala i ugovaranja usluga i to: usluga za tekuće održavanje, kompjuterskih usluga, osiguranja imovine i lica, izdataka za gorivo i usluga štampanja biljega, mjenica i poreznih markica.

Da se prilikom nabavke robe, vršenju usluga i ustupanju radova u potpunosti postupi u skladu sa Zakonu o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine.

e) Popis imovine i obaveza na dan 31.12.2004. godine

U skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima, od strane ministra, formirana je Komisija za popis i inventarisanje opreme, stalnih sredstava i sitnog inventara i Komisija za popis obaveza i potraživanja. Navedene komisije izvršile su popis i sačinile izvještaje, koji su usvojena od strane Ministra. Uvidom u

prezentirane izvještaje o izvršenom popisu konstatovano je da je Ministarstvo, u najvećem dijelu, preduzelo aktivnosti po preporukama datim u prethodnom izvještaju o obavljenoj reviziji, vezano za popis imovine i obaveza, a posebnu u dijelu popisa i procjene preuzete opreme od drugih. Međutim, konstatovano je i sljedeće:

- da se nije dosljedno postupilo po Uredbe o prestanku važenja Uredbe o formiranju jedinice za privatizaciju banaka, a za što je data preporuka u prethodnim revizijskim izvještajima. Ovo se posebno naglašava iz razloga što je Zapisnik o preuzimanju sredstava za rad, arhive, predmeta i druge dokumentacije, prava i obaveza, koji je sačinjen 04.12.2002. godine, ispred Ministarstva finansija potpisao pomoćnik ministra, koji nije imao pismeno ovlaštenje, već je prema izjavi istog postupio po usmenom nalogu odgovorne osobe.
- da je u poslovnoj zgradi Ministarstvu smještena računarska oprema, koja nije u vlasništvu istog, a koja se odnosi na opremu koju je donirao USAID, opremu koja pripada «Oceanu» d.o.o. Sarajevo i opremu UNDP-a. Prema izjavi odgovorne osobe, oprema koja pripada firmi Ocean, smještena je u poslovnoj zgradi, u skladu sa Protokolom o lokaciji računarske platforme za Projekt Centralizovani obračun i isplata plaća za kantone u FBiH, zaključenim 03.02.2004. godine i sačinjenim u skladu sa Odlukom Vlade FBiH o realizaciji Projekta centralizovanog obračuna i isplate plaća – COIP u kantonima. Uvidom u navedeni protokol, konstatovano je da isti nije potpisan od strane ovlaštene osobe (potpisan od strane pomoćnika ministra – nije prezentirano ovlaštenje), kao i da isti nije ovjeren od strane Ministarstva, niti upisan u knjigu protokola. Također, uzimajući u obzir da se navedena oprema nalazi u istoj prostoriji gdje i oprema za projekt ISFU, značajno je naglasiti da nije prezentirana relevantna dokumentacija da su se dosljedno provodile procedure propisane navedenim protokolom u pogledu: unošenja i iznošenja opreme uz nadzor odgovornog djelatnika Ministarstva i zapisničko evidentiranje; izrada uputstva za slučaj ekscenčnih situacija po kojem mogu postupiti članovi svih timova čija se oprema nalazi u toj prostoriji, kao i pripadnici osiguranja; spiska članova Oceanovog tima kojima se, od strane Ministarstva, trebalo izdati odobrenje za nesmetan ulazak i izlazak u prostoriju gdje je smještena računarska oprema.

Potrebno je da se izvrši uvid u cjelokupnu dokumentaciju vezano za postupanje po Uredbi o prestanku važenja Uredbe o formiranju jedinice za privatizaciju banaka i u skladu sa istom preduzmu adekvatne mjere,

Da se izvrši uvid u cjelokupnu dokumentaciju, vezano za smještaj računarske opreme firme «Oceanu» d.o.o. Sarajevo, u poslovnoj zgradi Ministarstva i u skladu sa konstatovanim preduzmu adekvatne aktivnosti.

f) Ostali nalazi

Uvidom u knjigovodstvenu dokumentaciju konstatovano je da je Ministarstvo na poziciji »Kratkoročni primici od zaduženje budžeta od drugih nivoa vlasti (Federacije)« evidentiralo kratkoročnu pozajmicu, sa posebnog namjenskog transakcijskog računa sredstava od GSM licenci BiH, u iznosu od 22.000.000,00 KM. Navedena pozajmica, realizovana je na osnovu Odluke Vlade FBiH o odobravanju kratkoročne pozajmice sa posebnog (namjenskog) računa JRR, V br. 581/04 od 29.12.2004. godine, a evidentirana je u Ministarstvu na navedenoj poziciji po instrukciji Pomoćnika ministar za trezor, iako su u skladu sa navedenom odlukom sredstva namijenjena za izvršenje budžeta FBiH i izmirenje obaveza iz 2004. godine. Međutim, u skladu sa odlukama Vijeća ministara BiH, naplaćena sredstva po osnovu GSM licenci za BiH, trebala su se izdvojiti na namjenski otvorene račune od strane entitetskih ministarstava finansija i koristiti isključivo za finansiranje projektne dokumentacije autoputa na Koridoru Vc i izgradnji planiranih autoputeva u BiH, a što nije ispoštovano u navedenom slučaju. Napominjemo, također, da je od strane Ministarstva za uplatu navedenih sredstva bio otvoren poseban transakcijski račun, iako se u skladu sa Zakonom o Trezoru u FBiH trebao otvoriti podračun u okviru Jedinog računara Trezora.

Da se sredstva uplaćena po osnovu GSM licenci, koriste za propisane namjene.

4 ZAKLJUČAK

Nakon izvršene revizije finansijskih izvještaja za 2004. godinu, u cilju sagledavanja zakonitosti rada, uspješnosti i efikasnosti sprovođenja postavljenih ciljeva, konstatovane su značajnije aktivnosti Ministarstva na poboljšanja sistema internih kontrola, kako u Ministarstvu tako i kod korisnika budžetskih sredstva (putem instrukcija). Međutim, konstatovano je i da se određeni broj propusta kontinuirano ponavlja, a da nisu preduzimane adekvatne mjere, iako su tokom prethodnih revizija od strane Ureda za reviziju davane preporuke s ciljem otklanjanja istih.

U cilju kontrole trošenja sredstava namijenjenih za funkcionisanje samog Ministarstva doneseni su interni akti krajem revidirane godine, čija dosljedna primjena bi u narednom periodu trebala značajno poboljšati sistem internih kontrola. Međutim, nismo se uvjerali da su također poduzete aktivnosti u cilju adekvatne kontrole izvršenja finansijskog plana u skladu sa zakonskim propisima, u dijelu koji se odnosi na realizaciju tekućih transfera (transfer drugim nivoima vlasti, povrat pogrešno ili više uplaćenih javnih prihoda, izvršenje sudskih presuda i odluka Doma za ljudska prava, kamate na domaće pozajmljivanje, otplata vanjskog duga i izdaci za inozemne kamate).

Značajno je istaći, da se nismo uvjerali da je uspostavljena adekvatna saradnja i koordinaciju u obavljanju poslova između organizacionih jedinica, a posebno Sektora za trezor i Sektora za budžet, kao i neadekvatno vođenje pomoćnih evidencija (bez donešenih pisanih procedura) od strane grupa unutar organizacionih jedinica zaduženih za konkretne poslove, a što utiče na cjelokupan rad Ministarstva.

I u ovom izvještaju o obavljenoj reviziji menadžmentu se daju preporuke po kojima bi isti trebao postupiti radi otklanjanja uočenih propusta i jačanja sistema internih kontrola, a sve u cilju zakonitosti u radu, kao i uspješnosti i efikasnosti u sprovođenju postavljenih ciljeva, te pouzdanosti i objektivnosti finansijskih izvještaja. Imajući u vidu da je u cilju boljeg funkcionisanja sistema internih kontrola Ministarstvo krajem godine donijelo Instrukciju za razvoj i održavanje sistema interne kontrole, a u martu 2005. godine Smjernice za uspostavu i jačanje interne kontrole kod budžetskih korisnika, smatramo potrebnim naglasiti značaj daljih aktivnosti Ministarstva, u okviru svoje nadležnosti, a po pitanju primjene navedenih akata od strane budžetskih korisnika.

5 KOMENTAR

U ostavljenom roku Federalno ministarstvo finansija se očitovalo dopisom broj 08-49-3431/05 od 18.07.2005. godine o Nacrtu Izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja na dan 31.12.2004. godine. Prema navedenom očitovanju od strane Ministarstva je prihvaćen veći broj datih nalaza i preporuka i po istima su već preduzete adekvatne aktivnosti. Za dio nalaza i preporuka, koji nije prihvaćen, date su primjedbe odnosno obrazloženja, a iste nismo uvažili iz razloga što nisu prezentirani novi dokazi i činjenice, odnosno nova saznanja koja nismo imali u toku revizije. S obzirom na značajan uticaj, dijela nalaza i preporuka za koje su date primjedbe na istinitost i tačnost finansijskih izvještaja, kao i obavljanje poslova iz nadležnosti Ministarstva koji imaju uticaja na donošenje i izvršenje Budžeta FBiH, smatramo potrebnim da se od strane menadžmenta detaljnije sagledaju svi zakonski propisi i podzakonski akti, koji se odnose na ukazane nedostatke i isti dosljedno primijene. Ovdje se misli na, obaveza po osnovu vanjskog i unutrašnjeg dug, izradu i donošenje budžeta, izvršenje i izvještavanje o izvršenju budžeta sa odgovarajućim analizama. Posebno ističemo da bi cjelovito sagledavanje nedostataka koji se kontinuirano ponavljaju, a koji su konstatovani u Izvještaju o obavljenoj reviziji, i postupanje po datim preporukama umnogome doprinijelo pripremi tačnih i pouzdanih finansijskih izvještaja.

Viši revizor

Munib Ovčina, dipl. ecc